

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/141/2006

OPINIE O DZIAŁALNOŚCI PREZYDENTA I PARLAMENTU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, WRZESIEŃ 2006

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
28 września 2005 roku

Wrześniowy sondaż¹ zrealizowaliśmy tuż po przegłosowaniu przez Sejm i podpisaniu przez prezydenta Kaczyńskiego zmiany ordynacji samorządowej wprowadzającej możliwość tworzenia bloków wyborczych. Zmiany te skrytykowała opozycja, stały się one też przedmiotem szerokiej dyskusji publicznej i mogły mieć wpływ na notowania zarówno parlamentu, jak i prezydenta. W trakcie realizacji sondażu prezes NBP Leszek Balcerowicz ogłosił, że nie stawia się na przesłuchanie przed bankową komisją śledczą, dopóki Trybunał Konstytucyjny nie potwierdzi jej legalności. Ocena prac „komisji bankowej” mogła mieć pewien wpływ na opinie o działalności posłów.

OCENY DZIAŁALNOŚCI PREZYDENTA LECHA KACZYŃSKIEGO

Pracę urzędu prezydenta Lecha Kaczyńskiego dobrze ocenia prawie co trzeci respondent (31%), a nieco ponad połowa (52%) jest przeciwnego zdania. W ciągu ostatniego miesiąca liczba opinii krytycznych w tym względzie wzrosła o 5 punktów procentowych. Na początku obecnej kadencji prezydenta systematycznie zwiększał się odsetek osób negatywnie oceniających jego działalność. W okresie od kwietnia do sierpnia tendencja ta uległa zahamowaniu, jednak we wrześniu znów zwiększyła się grupa badanych mających krytyczny stosunek do pracy tego urzędu. Liczba ankietowanych pozytywnie oceniających działalność prezydenta pozostaje od kwietnia na prawie niezmiennym poziomie.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (196) zrealizowano w dniach 8–11 września 2006 roku na liczącej 937 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. JAK BY PAN(I) OCENIŁ(A) DZIAŁALNOŚĆ PREZYDENTA LECHA KACZYŃSKIEGO?

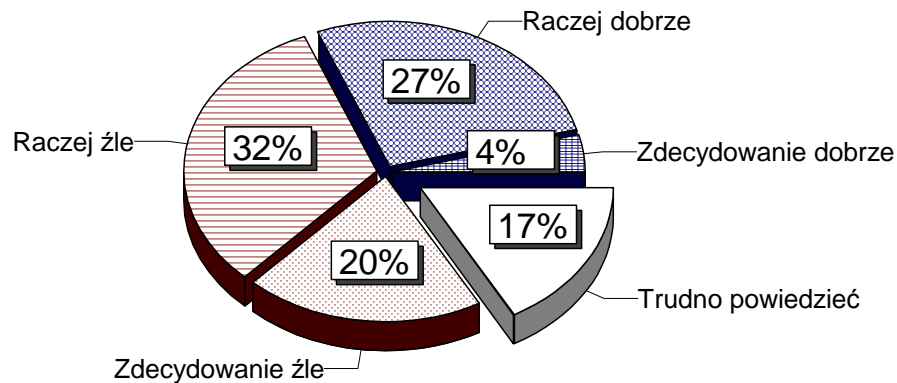
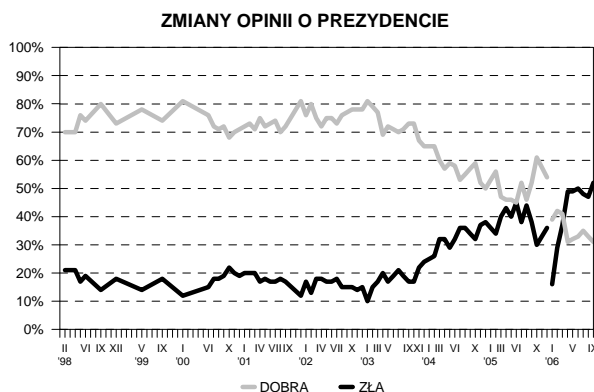

Tabela 1

Oceny prezydenta	Wskazania respondentów według terminów badań																Zmiany VIII-IX 2006
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	
	2005							2006									
	w procentach																
Dobra	46	45	52	46	52	61	55	39	42	41	31	32	33	35	33	31	-2
Zła	40	45	38	44	38	30	36	16	29	37	49	49	50	48	47	52	+5
Trudno powiedzieć	14	10	10	10	10	9	9	45	29	22	20	19	17	17	20	17	-3

Do grudnia 2005 roku oceny dotyczyły Aleksandra Kwaśniewskiego, a od stycznia 2006 – Lecha Kaczyńskiego

Na opinie o pracy prezydenta znaczący wpływ ma wykształcenie respondentów. Im lepiej są wykształceni, tym gorzej oceniają działalność tego urzędu. Wśród osób z wykształceniem podstawowym oceny pozytywne i negatywne niemal się równoważą.

Badani z wykształceniem zasadniczym zawodowym nieco częściej wyrażają krytycyzm niż aprobatę, natomiast respondenci określający swoje wykształcenie jako średnie lub wyższe w większości wystawiają oceny negatywne.

Prezydenta Lecha Kaczyńskiego znacznie lepiej oceniają mieszkańcy wsi, wśród których oceny pozytywne i negatywne pojawiają się równie często, niż mieszkańcy miast, w większości mający o nim złe zdanie.

Preferencje polityczne są ściśle związane z opiniami o pracy prezydenta. Elektorat PiS w zdecydowanej większości wyraża zadowolenie w tym względzie. Wśród zwolenników Samoobrony ponad połowa ma dobre zdanie, a jedna trzecia złe. Wyrażna większość deklarujących głosowanie w ewentualnych wyborach na PO wystawia prezydentowi oceny negatywne. Potencjalnych wyborców partii lewicowych (SLD, SdPi i UP) oraz Partii Demokratycznej potraktowaliśmy łącznie – w tej grupie bardzo wyraźnie przeważają złe oceny. Osoby niezdecydowane, na którą partię chciałyby głosować, a także niezamierzające brać udziału w wyborach najczęściej wyrażają dezaprobatę.

Tabela 2

Potencjalne elektoraty*	Oceny działalności prezydenta		
	dobra	zła	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	81	12	7
Samoobrona	53	32	15
PO	15	74	11
SLD+SdPi+PD+UP	8	86	6
Niezdecydowani	29	48	23
Niezamierzający głosować	22	56	22

* Nie zamieściliśmy opinii elektoratów LPR i PSL ze względu na zbyt małą ich liczebność w badanej próbie

Elektorat Lecha Kaczyńskiego z drugiej tury wyborów prezydenckich w większości ma o jego pracy dobrą opinię, jednak warto zauważyć, że blisko co trzeci jego wyborca jest niezadowolony ze sposobu sprawowania przez niego swojej funkcji. Badani, którzy poparli Donalda Tuska, a także niegłosujący w tych wyborach są w większości nastawieni krytycznie.

Tabela 3

Elektoraty w II turze wyborów prezydenckich	Oceny działalności prezydenta		
	dobra	zła	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Lecha Kaczyńskiego	55	31	14
Donalda Tuska	12	74	14
Niegłosujący	23	55	22

OCENY SEJMU I SENATU

Sejm jest przez zdecydowaną większość Polaków oceniany negatywnie. Po krótkotrwałej poprawie w sierpniu, we wrześniu opinie o nim ponownie się pogorszyły. Pozytywne zdanie o działalności posłów ma 15% badanych (spadek o 5 punktów), a negatywne 71% (wzrost o 6 punktów). Obecne oceny są najgorsze od kwietnia br.

Pogorszyły się także oceny Senatu. Obecnie ponad połowa respondentów (53%, wzrost o 5 punktów) ma złe zdanie o jego pracy, a tylko 21% (spadek o 4 punkty) – dobre.

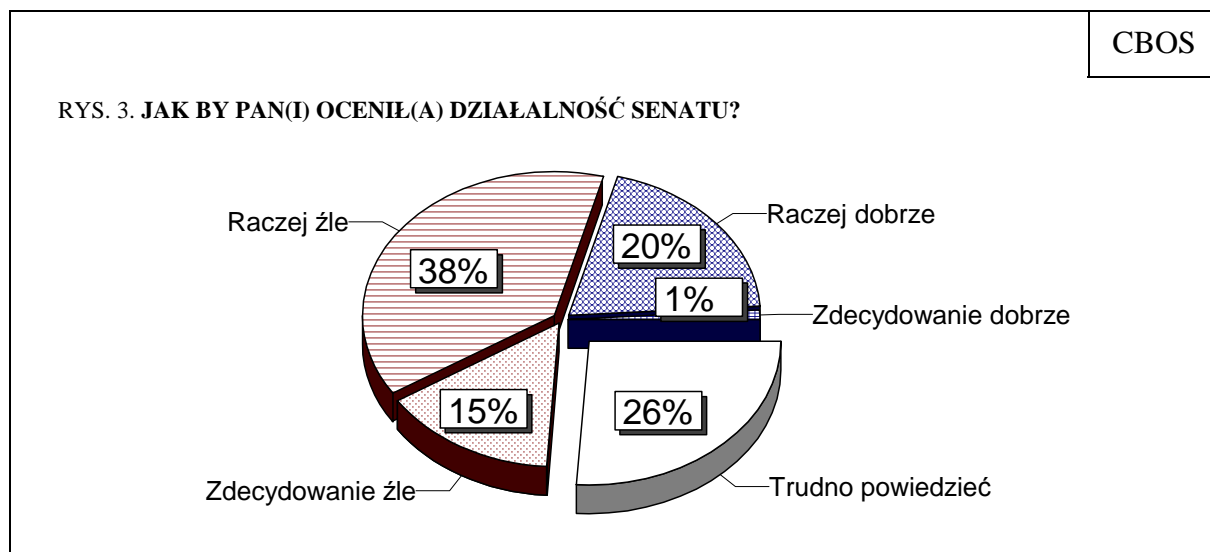
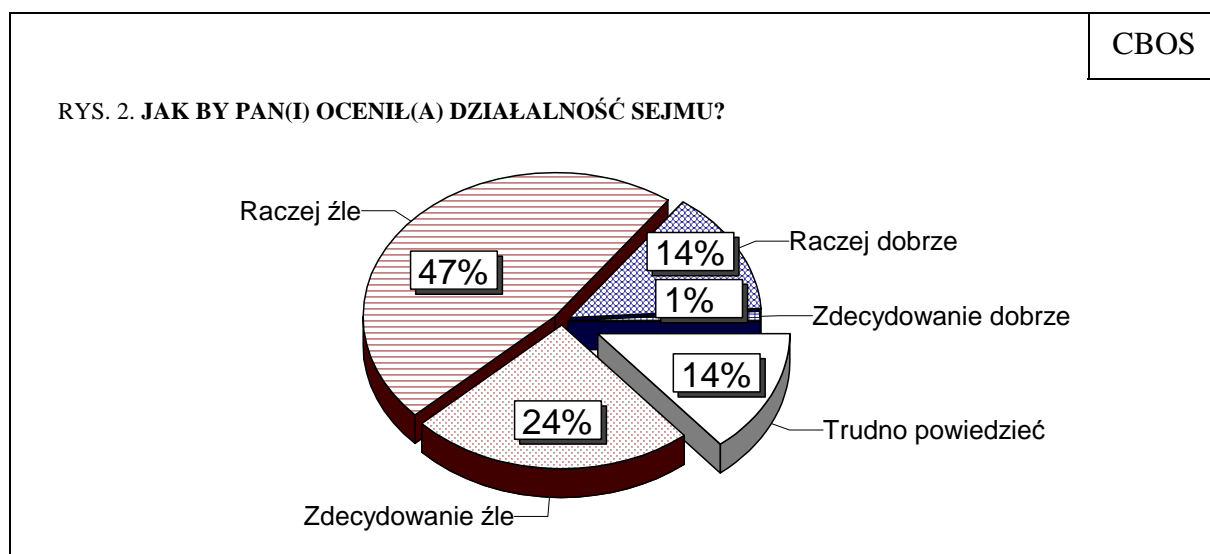
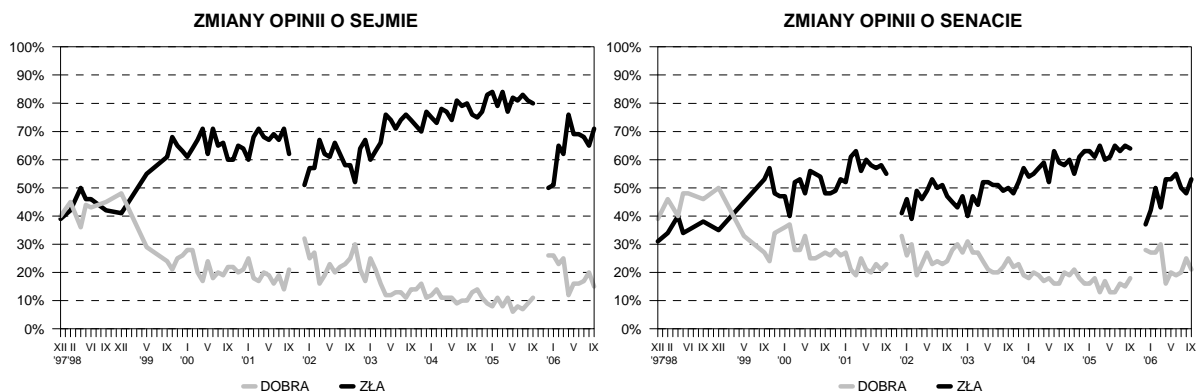

Tabela 4

Oce- niane insty- tucje	Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań														Zmiany VIII-IX 2006	
		V	VI	VII	VIII	IX	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII		IX
		2005							2006								
		w procentach															
Sejm	dobra	6	8	7	9	11	26	26	23	25	12	16	16	17	20	15	-5
	zła	82	81	83	81	80	50	51	65	62	76	69	69	68	65	71	+6
	Trudno powiedzieć	12	11	10	10	9	24	23	12	13	12	15	15	15	15	14	-1
Senat	dobra	13	13	16	15	18	28	27	27	30	16	20	19	20	25	21	-4
	zła	61	65	63	65	64	37	42	50	43	53	53	55	50	48	53	+5
	Trudno powiedzieć	26	22	21	20	18	35	31	23	27	31	28	26	30	27	26	-1

Oceny bieżącej kadencji parlamentu od grudnia 2005 roku

Nieco lepsze zdanie o Sejmie niż pozostali mają potencjalni wyborcy PiS – niemal dwie piąte pozytywnie ocenia jego działalność, a połowa – negatywnie. Elektorat Samoobrony jest zbliżony w swoich opiniach do opozycji. Osoby skłonne w ewentualnych wyborach głosować na Samoobronę, PO i koalicję SLD-SdPI-PD-UP, a także niezdecydowani i nieokreślający zamiaru głosowania w zdecydowanej większości wyrażają krytycyzm.

Tabela 5

Potencjalne elektoraty*	Oceny działalności Sejmu		
	dobra	zła	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	39	51	10
Samoobrona	15	73	12
SLD+SdPI+PD+UP	12	81	7
PO	6	88	6
Niezdecydowani	9	62	29
Niezamierzający głosować	13	71	16

* Nie zamieściliśmy opinii elektoratów LPR i PSL ze względu na zbyt małą ich liczebność w badanej próbie

We wrześniu pogorszyły się nastroje społeczne w kraju², co nie pozostało bez wpływu na oceny instytucji politycznych. Spadek notowań zarejestrowaliśmy zarówno w odniesieniu do Sejmu i Senatu, jak i urzędu prezydenta. Warto zwrócić uwagę na opinie o działalności Sejmu w elektoratach partii tworzących koalicję w czasie realizacji naszego sondażu: wśród potencjalnych wyborców PiS przeważał krytycyzm, a elektorat Samoobrony prawie nie różnił się w ocenach od zwolenników opozycji. Mało czytelne relacje pomiędzy koalicjantami i niepewność, co do trwałości Sejmu obecnej kadencji, sprawiły zapewne, że jego prace zostały negatywnie ocenione przez wszystkie elektoraty.

Opracował
Michał WENZEL

² Zob. komunikat CBOS „Nastroje społeczne we wrześniu”, wrzesień 2006.

A N E K S

Tabela 1. Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność **prezydenta Lecha Kaczyńskiego?**

(%)

	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	31	52	17	935
Płeć				
Mężczyźni	31	53	16	447
Kobiety	30	51	19	488
Wiek				
18-24 lat	29	61	11	135
25-34	19	64	18	172
35-44	36	47	17	131
45-54	28	53	19	195
55-64	38	46	16	131
65 lat i więcej	37	41	21	171
Miejsce zamieszkania				
Wieś	40	40	21	349
Miasto do 20 tys.	24	61	15	125
20-100 tys.	25	64	11	188
101-500 tys.	25	54	21	167
501 tys. i więcej mieszk.	25	59	16	105
Wykształcenie				
Podstawowe	38	41	22	271
Zasadnicze zawodowe	33	46	20	241
Średnie	25	61	15	324
Wyższe	23	68	9	99
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	20	71	9	59
Prac. umysł. niż. szczebla	24	61	15	80
Pracownicy fiz.- umysł.	22	57	20	61
Robotnicy wykwalifikowani	29	48	23	90
Robotnicy niewykwalifik.	33	50	17	57
Rolnicy	44	29	28	50
Pracujący na własny rach.	18	71	10	28
Bierni zawodowo				
Renciści	44	29	27	76
Emeryci	35	49	17	214
Uczniowie i studenci	41	53	6	61
Bezrobotni	16	69	14	110
Gospodynie domowe i inni	36	42	22	51
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	27	55	18	113
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	31	59	10	77
sekt. pryw. poza rolnict.	21	62	17	182
prywatnym gosp. rolnym	45	26	29	49
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	35	47	18	93
301-500	37	46	16	126
501-900	31	52	17	215
901-1200	26	63	10	89
Powyżej 1200 zł	27	61	13	76
Ocena własnych war. mater.				
Źłe	28	52	20	229
Średnie	32	49	20	431
Dobre	31	58	11	274
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	41	45	14	50
Raz w tygodniu	38	42	20	486
1-2 razy w miesiącu	22	63	15	149
Kilka razy w roku	20	62	18	171
W ogóle nie uczestniczy	18	74	8	79
Poglądy polityczne				
Lewica	13	78	9	122
Centrum	29	54	17	296
Prawica	49	40	11	257
Trudno powiedzieć	21	49	29	259

Tabela 2. Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność Sejmu?

(%)

	Dobrze	źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	15	71	14	933
Płeć				
Mężczyźni	17	74	9	445
Kobiety	14	68	18	488
Wiek				
18-24 lat	22	65	13	135
25-34	11	73	15	172
35-44	18	68	15	131
45-54	14	76	10	195
55-64	14	77	9	130
65 lat i więcej	13	66	20	170
Miejsce zamieszkania				
Wieś	18	66	16	348
Miasto do 20 tys.	14	73	13	125
20-100 tys.	13	76	11	187
101-500 tys.	15	72	13	167
501 tys. i więcej mieszk.	11	77	12	105
Wykształcenie				
Podstawowe	15	65	20	269
Zasadnicze zawodowe	17	70	13	241
Średnie	15	75	10	324
Wyższe	12	77	11	99
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	11	78	11	59
Prac. umysł. niż. szczebla	9	74	17	80
Pracownicy fiz.- umysł.	9	77	14	61
Robotnicy wykwalifikowani	21	67	12	90
Robotnicy niewykwalifik.	18	70	12	57
Rolnicy	18	70	12	50
Pracujący na własny rach.	17	73	10	28
Bierni zawodowo				
Renciści	19	59	22	74
Emeryci	14	74	13	213
Uczniowie i studenci	21	71	8	61
Bezrobotni	10	76	14	110
Gospodynie domowe i inni	22	58	20	51
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	13	73	14	113
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	14	76	10	77
sekt. pryw. poza rolnict.	15	75	10	182
prywatnym gosp. rolnym	15	73	12	49
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	17	64	19	93
301-500	19	69	12	125
501-900	14	77	9	215
901-1200	14	76	9	89
Powyżej 1200 zł	18	68	13	76
Ocena własnych war. mater.				
Złe	11	75	14	226
Średnie	14	70	16	431
Dobre	19	71	10	274
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	17	65	19	50
Raz w tygodniu	18	67	15	483
1-2 razy w miesiącu	10	79	11	149
Kilka razy w roku	11	78	11	171
W ogóle nie uczestniczy	11	73	15	79
Poglądy polityczne				
Lewica	13	81	6	122
Centrum	14	76	10	296
Prawica	23	68	9	257
Trudno powiedzieć	9	64	27	257

Tabela 3. Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność **Senatu?**

(%)

	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	21	53	26	934
Płeć				
Mężczyźni	22	58	20	446
Kobiety	19	49	32	488
Wiek				
18-24 lat	29	50	21	135
25-34	13	57	30	172
35-44	26	40	34	131
45-54	15	64	20	195
55-64	23	56	20	131
65 lat i więcej	22	46	32	170
Miejsce zamieszkania				
Wieś	24	50	26	348
Miasto do 20 tys.	16	59	25	125
20-100 tys.	22	55	23	188
101-500 tys.	17	56	27	167
501 tys. i więcej mieszk.	21	48	31	105
Wykształcenie				
Podstawowe	25	44	31	270
Zasadnicze zawodowe	16	57	27	241
Średnie	18	60	21	324
Wyższe	29	44	27	99
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	28	44	28	59
Prac. umysł. niż. szczebla	13	52	35	80
Pracownicy fiz.- umysł.	15	62	23	61
Robotnicy wykwalifikowani	17	59	24	90
Robotnicy niewykwalifik.	27	56	17	57
Rolnicy	22	54	24	50
Pracujący na własny rach.	18	62	20	28
Bierni zawodowo				
Renciści	22	44	35	76
Emeryci	23	51	26	213
Uczniowie i studenci	29	55	15	61
Bezrobotni	15	60	25	110
Gospodynie domowe i inni	22	41	37	51
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	19	52	29	113
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	16	61	23	77
sekt. pryw. poza rolnict.	22	56	22	182
prywatnym gosp. rolnym	20	56	24	49
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	25	46	30	93
301-500	26	52	22	126
501-900	20	56	24	215
901-1200	20	56	24	89
Powyżej 1200 zł	22	47	32	76
Ocena własnych war. mater.				
Źłe	16	58	26	228
Średnie	20	53	27	431
Dobre	26	50	24	274
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	20	50	30	50
Raz w tygodniu	26	48	27	485
1-2 razy w miesiącu	12	64	24	149
Kilka razy w roku	15	60	25	171
W ogóle nie uczestniczy	21	52	27	79
Poglądy polityczne				
Lewica	17	60	24	122
Centrum	23	57	21	296
Prawica	33	46	22	257
Trudno powiedzieć	8	53	38	259